

V Luxemburgu 21. júna 2022
(OR. en)

10345/22

SUSTDEV 110
ONU 85
EDUC 251
DEVGEN 124
ENV 622
AG 68

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Dátum:	21. júna 2022
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	9992/22
Predmet:	Transformačná úloha vzdelávania zameraného na udržateľný rozvoj a globálne občianstvo pri dosahovaní cieľov udržateľného rozvoja – závery Rady (21. júna 2022)

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o transformačnej úlohe vzdelávania zameraného na udržateľný rozvoj a globálne občianstvo pri dosahovaní cieľov udržateľného rozvoja, ktoré Rada schválila na svojom 3 885. zasadnutí 21. júna 2022.

**Závery Rady o transformačnej úlohe vzdelávania zameraného na udržateľný rozvoj
a globálne občianstvo pri dosahovaní cieľov udržateľného rozvoja**

Rada Európskej únie

1. opätovne potvrdzuje, že Európska únia (EÚ) a jej členské štáty sú naďalej pevne odhodlané vykonávať Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj a jej ciele udržateľného rozvoja, ako aj ďalšie významné mnohostranné dohody a nástroje vrátane Parížskej dohody o zmene klímy, akčného programu z Addis Abeby, sendaiského rámca pre znižovanie rizika katastrof a Dohovoru o biologickej diverzite, ktoré naďalej usmerňujú ich činnosť na vnútornej aj vonkajšej úrovni. Sú ústrednými prvkami vykonávania Európskej zelenej dohody a Európskeho konsenzu o rozvoji.
2. Pripomína svoje závery z júna 2017 s názvom Udržateľná budúcnosť Európy: Reakcia EÚ na program trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030, svoje závery z apríla 2019 s názvom Smerom k čoraz udržateľnejšej Únii do roku 2030, svoje závery z decembra 2019 s názvom Budovanie udržateľnej Európy do roku 2030 – doterajší pokrok a ďalšie kroky, svoje závery z júna 2021 s názvom Komplexný prístup k urýchleniu vykonávania Agendy OSN 2030 pre udržateľný rozvoj – obnova k lepšiemu po kríze spôsobenej ochorením COVID-19, závery Európskej rady z októbra 2018, ako aj strategický rámec pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave v záujme vytvorenia európskeho vzdelávacieho priestoru a neskôr (2021 – 2030) a opätovne potvrdzuje záväzky uvedené v týchto dokumentoch.

3. Okrem toho zdôrazňuje prioritu, ktorou je kolektívne plnenie cieľa udržateľného rozvoja č. 4, a význam univerzálneho, spravodlivého a inkluzívneho prístupu ku kvalitnému vzdelávaniu a odbornej príprave a k bezpečnému vzdelávaciemu prostrediu, a to aj v núdzových a krízových situáciách, pre všetky deti a mládež vrátane dievčat a žien, ako aj pre najzraniteľnejšie a marginalizované osoby z dôvodu chudoby, vysídlenia alebo choroby, pretože prispieva k zabezpečeniu silnejšieho základu pre udržateľný rozvoj, znižovanie nerovností vrátane rodových nerovností a pre zmenšovanie digitálnej priepasti. V tejto súvislosti vyjadruje znepokojenie v súvislosti s narušením vzdelávania v dôsledku pandémie a zdôrazňuje význam budovania odolných vzdelávacích systémov, ktoré poskytujú primeranú infraštruktúru a zdroje.
4. Podčiarkuje, že zabezpečovanie širšej podpory a angažovanosti občanov EÚ má zásadný význam pre dosiahnutie cieľov udržateľného rozvoja a realizáciu Agendy 2030 zo strany EÚ a jej členských štátov; preto zdôrazňuje, že je dôležité zabezpečiť, aby boli jednotlivci primerane vybavení kompetenciami (zahŕňajúcimi znalosti, postoje k zručnostiam a hodnoty), ktoré sú potrebné na to, aby uvažovali nad svojimi úlohami, prijímali vedomé rozhodnutia a stali sa aktérmi zmeny, a to individuálne aj kolektívne, v záujme rozvoja udržateľných, inkluzívnych a prosperujúcich spoločností.
5. Domnieva sa, že vzdelávanie zamerané na udržateľný rozvoj a globálne občianstvo má značný transformačný potenciál pre naše spoločnosti, životné podmienky, hospodárstva a modely spotreby, a preto je nevyhnutným prvkom dosiahnutia udržateľnejšej EÚ a udržateľnejšieho sveta. Preto zdôrazňuje jeho kľúčovú úlohu pri realizácii Agendy 2030 ako celku, pretože je neoddeliteľnou súčasťou cieľa udržateľného rozvoja č. 4 a kľúčovým faktorom umožňujúcim plnenie všetkých ostatných cieľov udržateľného rozvoja, ako aj hnacou silou inovácie, obnovy, odolnosti a transformačných opatrení.
6. Vyjadruje plnú podporu plneniu cieľa č. 4.7 a uznáva význam práce, ktorú vykonáva UNESCO v rámci akčného rámca pre vzdelávanie do roku 2030 a Berlínskeho vyhlásenia o vzdelávaní zameranom na udržateľný rozvoj vrátane plánu vzdelávania zameraného na udržateľný rozvoj, EHK OSN prostredníctvom svojej stratégie vzdelávania zameraného na udržateľný rozvoj a jej aktualizovaného akčného rámca, ako aj Rada Európy vrátane Centra Sever – Juh prostredníctvom nástrojov, ako je referenčný rámec kompetencií pre demokratickú kultúru (RFCDC). Pripomína ciele maastrichtského vyhlásenia o globálnom vzdelávaní a závery Rady z decembra 2010 o výchove k trvalo udržateľnému rozvoju, ktoré tvoria základ pre vypracovanie týchto záverov.

7. Uznáva pokračujúcu pozitívnu dynamiku v oblasti vzdelávania zameraného na udržateľný rozvoj a globálne občianstvo v Európe, pričom zdôrazňuje najmä závery Rady z 5. apríla 2022 o podpore angažovanosti mladých ľudí ako aktérov zmeny s cieľom chrániť životné prostredie a odporúčanie zo 16. júna 2022 o vzdelávaní zameranom na zelenú transformáciu a udržateľný rozvoj, ktoré sa vzťahujú na kľúčové oblasti vzdelávania zameraného na udržateľný rozvoj a v ktorých sa zdôrazňuje, že je potrebné vybaviť študentov potrebnými vedomosťami, postojmi k zručnostiam a hodnotami, aby dokázali riešiť zložité výzvy, ako je zmena klímy, a aby sa stali aktérmi zmeny ako zodpovední globálni občania; v tejto súvislosti víta aj prebiehajúci proces zameraný na nové európske vyhlásenie o globálnom vzdelávaní do roku 2050 pod záštitou Globálnej vzdelávacej siete Európa (GENE), ktoré sa má sfinalizovať v novembri 2022.
8. Domnieva sa, že vzdelávanie zamerané na environmentálnu udržateľnosť a na zelenú transformáciu, vzdelávanie a zvyšovanie informovanosti v oblasti rozvoja, globálne (občianske) vzdelávanie a vzdelávanie zamerané na občianstvo a medzinárodnú solidaritu sú neoddeliteľnou súčasťou vzdelávania zameraného na udržateľný rozvoj a globálne občianstvo: posilňujú udržateľný rozvoj a udržateľný životný štýl, ľudské práva, rodovú rovnosť a posilňovanie postavenia všetkých žien a dievčat a zároveň podporujú ochranu životného prostredia a biodiverzity a kultúru solidarity, mieru a nenásilia, globálne občianstvo a uznanie kultúrnej rozmanitosti a prínosu kultúry k udržateľnému rozvoju. Uznáva preto ich prínos k plneniu cieľa č. 4.7, ako aj cieľov č. 12.8 a 13.3 Agendy 2030, pričom uznáva aj rozmanitosť vzdelávacích modelov na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni.
9. Domnieva sa, že vzdelávanie zamerané na udržateľný rozvoj a globálne občianstvo by sa malo vyváženým a integrovaným spôsobom zaoberať tromi základnými piliermi udržateľného rozvoja – hospodárskym, sociálnym a environmentálnym s osobitným dôrazom na prepojenia a synergie medzi cieľmi udržateľného rozvoja, a zdôrazňuje, že vo vzdelávaní zameranom na udržateľný rozvoj a globálne občianstvo by sa mali zohľadňovať prierezové otázky Agendy 2030, najmä dobrá správa vecí verejných, právny štát, demokracia a účinné a zodpovedné inštitúcie, ako aj rodová rovnosť a posilňovanie postavenia všetkých žien a dievčat. Tento komplexný charakter vzdelávania zameraného na udržateľný rozvoj a globálne občianstvo prispieva k rozvoju prierezových kľúčových kompetencií medzi vzdelávajúcimi sa osobami.

10. Domnieva sa tiež, že vzdelávanie zamerané na udržateľný rozvoj a globálne občianstvo by sa malo vo vhodných prípadoch začleňovať ako súbor základných prierezovo relevantných zásad a hodnôt do všetkých úrovní formálneho a neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa a do všetkých vyučovacích predmetov s hlavným cieľom zdôrazňovať zvyšovanie povedomia, kritické myslenie, inováciu, schopnosť vyrovnat' sa s budúcimi zmenami a dlhodobú perspektívu zodpovednosti voči budúcim generáciám, ako sa uvádza v novom európskom rámci kompetencií v oblasti udržateľnosti.
11. Zdôrazňuje, že vzdelávanie zamerané na udržateľný rozvoj a globálne občianstvo je neoddeliteľnou súčasťou procesu celoživotného vzdelávania, a tak prízvukuje, že neformálne vzdelávanie a informálne učenie sa môžu prispieť k vzdelávaniu zameranému na udržateľný rozvoj a globálne občianstvo a že v tejto súvislosti sú kľúčovými aktérmi kultúrne inštitúcie vrátane médií, múzeí a knižníc, ako aj miestne orgány a komunity, občianska spoločnosť a zamestnávateľia.
12. Zdôrazňuje, že rozvoj kompetencií štátnych zamestnancov v otázkach udržateľnosti je kľúčovým krokom k posilneniu schopnosti verejnej správy vykonávať Agendu 2030 a zabezpečiť ďalšie začleňovanie cieľov udržateľného rozvoja do verejných politík a súdržnosť politík.
13. Uznáva, že s cieľom pokročiť vo vzdelávaní zameranom na udržateľný rozvoj a globálne občianstvo je potrebné uchopiť a v plnej miere využiť potenciál digitálnych technológií vrátane umelej inteligencie, napríklad prostredníctvom otvorených vzdelávacích zdrojov, otvorenej vedy a nástrojov a infraštruktúr elektronického vzdelávania, a zároveň uznáva potrebu znížiť vplyv digitálnych technológií na životné prostredie, plne rešpektovať a chrániť ľudské práva, podporovať digitálne blaho a znižovať digitálnu priepasť.
14. Zdôrazňuje, že úsilie o rozvoj vzdelávania zameraného na udržateľný rozvoj a globálne občianstvo by sa malo zamerať na oslovenie všetkých cieľových skupín, najmä mladých ľudí a ľudí v najzraniteľnejších a marginalizovaných situáciách, ľudí žijúcich v odľahlých a vidieckych oblastiach, pričom je potrebné zabezpečiť rodovú rovnosť a nediskrimináciu a znižovať rozdiely medzi krajinami a generáciami, ako aj v rámci nich.

15. Zdôrazňuje, že povedomie a vzdelávanie o otázkach udržateľného rozvoja je dôležité vnímať z globálneho hľadiska a pritom zdôrazňovať vzájomnú prepojenosť hlavných súčasných výziev, čím sa posilní aktívne globálne občianstvo, ktoré podporuje globálnu spravodlivosť riešením globálnych nerovností.
16. Vítá významný pokrok, ktorý sa v EÚ dosiahol v prospech vzdelávania zameraného na udržateľný rozvoj a globálne občianstvo, vrátane lepšieho poskytovania vzdelávania zameraného na udržateľný rozvoj a globálne občianstvo na všetkých úrovniach zo strany členských štátov, prehĺbenej spolupráce medzi ministerstvami a národnými agentúrami, navrhovania vhodných pomôcok a nástrojov na uľahčenie rozvoja vzdelávania zameraného na udržateľný rozvoj a globálne občianstvo a posilnenej koordinácie na regionálnej, vnútroštátnej a európskej úrovni.
17. Vyzýva členské štáty, aby vo vhodných prípadoch a podľa vnútroštátnych okolností:
- a) zintenzívnili a posilnili rozvoj koherentných, inkluzívnych a koordinovaných národných strategických prístupov a iných iniciatív v oblasti vzdelávania zameraného na udržateľný rozvoj, globálne občianstvo a súvisiace témy v súlade s cieľom udržateľného rozvoja č. 4.7; aktualizovali existujúce politiky s osobitným zreteľom na najnovšie vedecké poznatky, zvýšili podporu rôznych zainteresovaných strán zapojených do vzdelávania zameraného na udržateľný rozvoj, globálne občianstvo a súvisiace témy a podporovali a rozvíjali synergie a spoluprácu medzi inštitúciami formálneho a neformálneho vzdelávania;
 - b) uľahčovali medzirezortné a medziagentúrne iniciatívy a iniciatívy viacerých zainteresovaných strán v súlade s celovládny a celospoločenský prístupom;
 - c) prehľbovali spoluprácu medzi členskými štátmi v oblasti vzdelávania zameraného na udržateľný rozvoj a globálne občianstvo, a tak uľahčili ďalšiu výmenu a využívanie osvedčených postupov, okrem iného aj prostredníctvom Globálnej vzdelávacej siete Európa (GENE);
 - d) vyzývali mladých ľudí, ktorí sa angažujú v otázkach udržateľnosti ako stále a dôležité zainteresované strany, aby sa ako spolutvorcovia aktívne podieľali na vypracúvaní vzdelávacích politik a učebných osnov.

18. Vyzýva Európsku komisiu, aby naďalej podporovala vzdelávanie zamerané na udržateľný rozvoj, globálne občianstvo a súvisiace témy vrátane vzdelávania v oblasti environmentálnej udržateľnosti, a to najmä prostredníctvom programu Erasmus+, iniciatív Tímu Európa, programu LIFE a programu vzdelávania a zvyšovania informovanosti v oblasti rozvoja (DEAR). V tejto súvislosti vyzýva Komisiu, aby pokračovala v úvahách o širšom prístupe k financovaniu z programu DEAR ako spôsobu zvýšenia vplyvu programu.
19. Vyzýva Komisiu a členské štáty, aby prostredníctvom Tímu Európa v rámci svojho úsilia o podporu udržateľnej obnovy v súlade s cieľmi udržateľného rozvoja posilnili spoluprácu s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami a orgánmi, ako sú Rada Európy, UNESCO a EHK OSN, v oblasti vzdelávania zameraného na udržateľný rozvoj, globálne občianstvo a súvisiace témy vrátane vzdelávania v oblasti environmentálnej udržateľnosti, aby presadzovali vzdelávanie zamerané na udržateľný rozvoj a globálne občianstvo na multilaterálnych fórach a podujatiach, najmä v rámci politického fóra na vysokej úrovni a skupiny G20, v súlade s kľúčovou úlohou, ktorá sa vzdelávaniu zameranému na udržateľný rozvoj pripisuje v Rímskej deklarácii lídrov skupiny G20, a aby podporovali posilňovanie väzieb medzi UNESCO a Hospodárskou a sociálnou radou (ECOSOC) a prierezovú integráciu vzdelávania zameraného na udržateľný rozvoj a globálne občianstvo do činností systému Organizácie Spojených národov. V tejto súvislosti je samit o transformácii vzdelávania, ktorý na september 2022 zvolal generálny tajomník Organizácie Spojených národov, ako kľúčová iniciatíva nášho spoločného programu veľkou príležitosťou na posilnenie globálneho záväzku v prospech vzdelávania zameraného na udržateľný rozvoj a globálne občianstvo a mal by sa na ňom zdôrazniť ústredný význam vzdelávania pre Agendu 2030 ako celok.
20. Víta skutočnosť, že sa vzdelávanie zamerané na udržateľnosť a potreba toho, aby sektor vzdelávania a odbornej prípravy reagoval na všeobecné ciele zelenej a digitálnej transformácie, začlenili do kľúčových transformačných politík EÚ a oznámení Komisie, ako sú Nový európsky Bauhaus, Erasmus+, Európsky program v oblasti zručností, európska stratégia pre univerzity a európsky vzdelávací priestor, a vyzýva Komisiu, aby pokračovala v zohľadňovaní vzdelávania zameraného na udržateľný rozvoj, globálne občianstvo a súvisiace témy vo všetkých relevantných oblastiach činnosti.

21. Vyzýva Komisiu a členské štáty, aby prostredníctvom Tímu Európa monitorovali pokrok EÚ v oblasti vzdelávania zameraného na udržateľný rozvoj, globálne občianstvo a súvisiace témy s cieľom zabezpečiť, aby sa vykonávanie neustále zlepšovalo bez toho, aby sa na niekoho zabudlo, aby zaviedli systémy posudzovania, vo vhodných prípadoch s využitím existujúcich monitorovacích nástrojov, pričom je potrebné vyhnúť sa duplicité úsilia a oznamovacích povinností, a aby posilnili výskum v oblasti hodnotenia. Vyzýva tiež Komisiu, aby pokračovala v koherentnom a systematickom presadzovaní vzdelávania zameraného na udržateľný rozvoj, globálne občianstvo a súvisiace témy v súlade s cieľom udržateľného rozvoja č. 4.7, okrem iného podporou vykonávania odporúčania Rady o vzdelávaní zameranom na zelenú transformáciu a udržateľný rozvoj, a aby preskúmala možnosti začlenenia ukazovateľov cieľa č. 4.7 do súborov ukazovateľov EÚ pre ciele udržateľného rozvoja a pre vzdelávanie.
22. Plne podporuje vznikajúci proces zameraný na vypracovanie nového európskeho vyhlásenia o globálnom vzdelávaní v Európe do roku 2050, ktoré bude stavať na dosiahnutom pokroku a prispeje k posilneniu vzdelávania zameraného na udržateľný rozvoj a globálne občianstvo v EÚ.
-